

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет здоров'я, психології, фізичної культури та спорту

Кафедра психології та педагогіки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету здоров'я, психології,
фізичної культури та спорту

Є.О. Павлюк

СИЛАБУС

Навчальна дисципліна Кризове сімейне консультування

Освітньо-професійна програма Психологія

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Загальна інформація

Позиція	Зміст інформації
Викладач(і)	Потапчук Євген Михайлович
Профайл викладача	Потапчук Євген Михайлович – Кафедра психології та педагогіки (khmnu.edu.ua)
E-mail викладача(ів)	potapchukyev@khmnu.edu.ua
Контактний телефон	+380679470646
Сторінка дисципліни в ІСУ	https://msn.khnu.km.ua/enrol/index.php?id=8076
Навчальний рік	2022-2023
Консультації	Очні: згідно розкладу; он-лайн: за необхідністю та попередньою домовленістю

Характеристика дисципліни

Статус дисципліни	Форма навчання	Курс	Семестр	Загальний обсяг		Кількість годин						Курсовий проект	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
				Кредити ЄКТС	Години	Аудиторні заняття				Індивідуальна робота студента	Самостійна робота, в т.ч. ІРС			Залік	Іспит
						Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття						
О	Д	1	2	5	150	64	32		32		86				+
О	З	1	2	5	150	16	8		8		134				+

Анотація дисципліни

Дисципліна «Кризове сімейне консультування» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти магістерського рівня системи знань у галузі кризового сімейного консультування, необхідних для надання психологічної допомоги членам сім'ї у складних життєвих ситуаціях, пов'язаних із сімейними кризами та особистісними дисгармоніями. Дисципліна є складовою частини дисциплін професійної підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня за спеціальністю 053 Психологія за освітньо-науковою програмою Психологія.. Викладається для здобувачів денної і заочної форми навчання. При викладанні дисципліни використовуються традиційні та сучасні технології та методи навчання, зокрема: лекції-візуалізації, практичних занять (з елементами тренінгу та психодіагностичного дослідження); самостійної роботи (написання есе до складних тем, підготовка до контрольних заходів, виконання узагальнювального самоаналізу). Під час навчання використовуються такі методи і прийоми як брейнстормінг, бесіда, дискусія, творчі завдання, обговорення у міні-групах.

Пререквізити: Психологічна допомога в соціальній сфері, Психологія толерантності.

Кореквізити: Інноваційні психологічні технології, Соціально-психологічний супровід осіб у складних життєвих обставинах, Переддипломна практика, Атестаційний екзамен. Кваліфікаційна робота.

Мета і завдання дисципліни

Мета дисципліни - сформувати у здобувачів вищої освіти магістерського рівня систему знань у галузі кризового сімейного консультивання, необхідних для надання психологічної допомоги членам сім'ї у складних життєвих ситуаціях, пов'язаних із сімейними кризами та особистісними дисгармоніями.

Завдання дисципліни: надати знання про надання психологічної допомоги членам сім'ї у складних життєвих ситуаціях, пов'язаних із нормативними і ненормативними сімейними кризами та особистісними дисгармоніями; сприяти формуванню здатності застосовувати знання у практичних ситуаціях, приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності, здійснювати соціально-психологічний супровід і надавати психологічну допомогу дистантним сім'ям, неповним сім'ям, сім'ям учасників бойових дій; *набути* навичок проведення кризового сімейного консультивання, використання морально-психологічних ресурсів сім'ї для відновлення психічного здоров'я її членів, застосування інноваційних психологічних технологій та технологій викладання у вищій школі; розробляти програми психологічних інтервенцій, провадити їх в індивідуальній та груповій роботі з членами сім'ї.

Очікувані результати навчання

Здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти, який успішно завершив вивчення дисципліни, має бути здатним: робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій; розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультивання тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість; оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації; вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності; визначати напрями соціально-психологічного супроводу, розробляти та впроваджувати програми реабілітації та реадптації учасників бойових дій та їх сімей; вміти застосовувати інноваційні психологічні технології при роботі з вразливими категоріями населення.

Тематичний і календарний план вивчення дисципліни

№ тижня	Тема лекції*	Тема практичного заняття*	Самостійна робота студентів		
			Зміст	Год.	Література
1	2	3	4	5	6
1	Загальні засади кризового сімейного консультивання	Загальні засади кризового сімейного консультивання	1. Повторити сутність та зміст ключових понять кризового сімейного консультивання. 2. Опрацювати питання «Способи організації процесу кризового сімейного консультивання» та підготувати есе на тему «Етичні принципи кризового сімейного консультанта».	5	[1] с. 4-33; [6] с. 7-74; [24] с. 334-346; [27] с. 9-20
2	Сімейні кризи як причини дисфункцій сім'ї та складних життєвих ситуацій	Сімейні кризи як причини дисфункцій сім'ї та складних життєвих ситуацій	1. Опрацювати лекційний матеріал і підготуватися до контролю з теми «Сімейні кризи як причини дисфункцій сім'ї та складних життєвих ситуацій». 2. Визначити ознаки нормативних та ненормативних сімейних криз, що спричиняють дисфункції сім'ї та складні життєві ситуації, а також підготувати есе на тему «Характеристика дисфункцій сім'ї».	5	[1] с. 95-109; [2] с. 4-32; [5] с. 42-40
3	Особистісні дисгармонії членів сім'ї як причини сімейних розладів	Особистісні дисгармонії членів сім'ї як причини сімейних розладів	1. Опрацювати лекційний матеріал і підготуватися до контролю з теми «Особистісні дисгармонії членів сім'ї як причини сімейних розладів». 2. Визначити ознаки особистісних криз членів сім'ї як причин сімейних розладів та підготувати есе на тему «Психологічні ресурси подолання особистісних криз».	6	[1] с. 75-108; [5] с. 12-20; [25] с. 185-241

4	Кризове сімейне консультування при вирішенні проблем, пов'язаних з психологічними комплексами членів сім'ї	Кризове сімейне консультування при вирішенні проблем, пов'язаних з психологічними комплексами членів сім'ї	1. Опрацювати лекційний матеріал і підготуватися до контролю з теми «Кризове сімейне консультування при вирішенні проблем, пов'язаних з психологічними комплексами членів сім'ї». 2. Визначити ознаки психологічних комплексів у моделях поведінки членів сім'ї та з'ясувати особливості кризового сімейного консультування членів сім'ї, що мають психологічні комплекси. Підготувати есе на тему «Ознаки психологічних комплексів у моделях поведінки членів сім'ї».	5	[2] с. 26-28; [5] с. 10-20
5	Кризове сімейне консультування при вирішенні проблем, пов'язаних з міжособистісною сумісністю шлюбних партнерів	Кризове сімейне консультування при вирішенні проблем, пов'язаних з міжособистісною сумісністю шлюбних партнерів	1. Опрацювати лекційний матеріал і підготуватися до контролю з теми «Кризове сімейне консультування при вирішенні проблем, пов'язаних з міжособистісною сумісністю шлюбних партнерів». 2. Визначити ознаки міжособистісної несумісності шлюбних партнерів та з'ясувати особливості кризового сімейного консультування шлюбних партнерів з проблемами міжособистісної сумісності. Підготувати есе на тему «Характеристика проблем, пов'язаних з міжособистісною сумісністю подружжя».	5	[2] с. 7- 27; [6] с. 43-50; [19] с. 205-209
6	Кризове сімейне консультування при вирішенні проблем, пов'язаних з емоційною байдужістю чи співзалежністю шлюбних партнерів	Кризове сімейне консультування при вирішенні проблем, пов'язаних з емоційною байдужістю чи співзалежністю шлюбних партнерів	1. Опрацювати лекційний матеріал і підготуватися до контролю з теми «Кризове сімейне консультування при вирішенні проблем, пов'язаних з емоційною байдужістю чи співзалежністю шлюбних партнерів». 2. Визначити ознаки емоційної байдужості та співзалежності шлюбних партнерів і з'ясувати особливості кризового сімейного консультування шлюбних партнерів з проблемами емоційної байдужості чи співзалежності. Підготувати есе на тему «Характеристика проблем, пов'язаних з емоційною байдужістю чи співзалежністю шлюбних партнерів».	5	[1] с. 35- 41; [3] с. 18-19; 28-31; [25] с. 101-123.
7	Кризове сімейне консультування при вирішенні проблем, пов'язаних з патологізуючими сімейними ролями	Кризове сімейне консультування при вирішенні проблем, пов'язаних з патологізуючими сімейними ролями	1. Опрацювати лекційний матеріал і підготуватися до контролю з теми «Кризове сімейне консультування при вирішенні проблем, пов'язаних з патологізуючими сімейними ролями». 2. З'ясувати особливості діагностики патологізуючих сімейних ролей і сімейного консультування при вирішенні проблем, пов'язаних з патологізуючими сімейними	5	[4] с. 4-30; [9] с. 10-21; [10] с. 48-51

			ролями. Підготувати есе на тему «Характеристика проблем, пов'язаних з патологізуючими сімейними ролями».		
8	Сімейне консультування при вирішенні проблем, пов'язаних з деструктивними конфліктами між членами родини	Сімейне консультування при вирішенні проблем, пов'язаних з деструктивними конфліктами між членами родини	1. Опрацювати лекційний матеріал і підготуватися до контролю з теми «Кризове сімейне консультування при вирішенні проблем, пов'язаних з деструктивними конфліктами між членами родини». 2. З'ясувати особливості діагностики деструктивних сімейних конфліктів і сімейного консультування при вирішенні проблем, пов'язаних з деструктивними конфліктами між членами родини. Підготувати есе на тему «Характеристика проблем, пов'язаних з деструктивними конфліктами між членами родини».	5	[1] с. 95-108; [6] с. 94-103; [25] с. 288-333
9	Кризове сімейне консультування при вирішенні проблем, пов'язаних з ревнощами членів сім'ї	Кризове сімейне консультування при вирішенні проблем, пов'язаних з ревнощами членів сім'ї	1. Опрацювати лекційний матеріал і підготуватися до контролю з теми «Кризове сімейне консультування при вирішенні проблем, пов'язаних з ревнощами членів сім'ї». 2. З'ясувати особливості діагностики моделей поведінки ревнивця та його жертви і сімейного консультування ревнивця та його жертви. Підготувати есе на тему «Характеристика проблем, пов'язаних з ревнощами».	5	[5] с. 4-38; [17] с. 233-239; [19] с. 205-209
10	Кризове сімейне консультування при вирішенні проблем, пов'язаних з домашнім насильством	Кризове сімейне консультування при вирішенні проблем, пов'язаних з домашнім насильством	1. Опрацювати лекційний матеріал і підготуватися до контролю з теми «Кризове сімейне консультування при вирішенні проблем, пов'язаних з домашнім насильством». 2. З'ясувати особливості діагностики ознак домашнього насильства і кризового сімейного консультування при вирішенні проблем, пов'язаних з домашнім насильством. Підготувати есе на тему «Характеристика проблем, пов'язаних з домашнім насильством».	6	[1] с.217-225; [2] с. 23; [5] с. 12-20; [25] с. 377-385
11	Кризове сімейне консультування при вирішенні проблем, пов'язаних з адюльтером	Кризове сімейне консультування при вирішенні проблем, пов'язаних з адюльтером	1. Опрацювати лекційний матеріал і підготуватися до контролю з теми «Кризове сімейне консультування при вирішенні проблем, пов'язаних з адюльтером». 2. З'ясувати особливості діагностики моделей поведінки шлюбних партнерів при адюльтері і кризового сімейного консультування при вирішенні проблем, пов'язаних з адюльтером. Підготувати есе на тему «Характеристика проблем, пов'язаних з адюльтером».	5	[2] с. 18; [6] с. 112-120; [18] с. 205-208; [19] с. 205-209

12	Кризове сімейне консультування при вирішенні проблем, пов'язаних з розлученням	Кризове сімейне консультування при вирішенні проблем, пов'язаних з розлученням	1. Опрацювати лекційний матеріал і підготуватися до контролю з теми «Кризове сімейне консультування при вирішенні проблем, пов'язаних з розлученням». 2. З'ясувати особливості діагностики моделей поведінки шлюбних партнерів при розлученні і кризового сімейного консультування при вирішенні проблем, пов'язаних з розлученням. Підготувати есе на тему «Розлучення як причина дисгармонійних сімейних стосунків».	5	[2] с. 20; [6] с. 120-126; [25] с. 293-312
13	Кризове сімейне консультування при вирішенні проблем дистантних та неповних сімей	Кризове сімейне консультування при вирішенні проблем дистантних та неповних сімей	1. Опрацювати лекційний матеріал і підготуватися до контролю з теми «Кризове сімейне консультування при вирішенні проблем дистантних та неповних сімей». 2. З'ясувати характеристику психологічних проблем дистантних сімей та неповних сімей і особливості кризового сімейного консультування при вирішенні проблем дистантних та неповних сімей. Підготувати есе на тему «Порівняння моделей поведінки членів дистантних та неповних сімей».	6	[1] с. 95-108; [6] с. 120-126; [28] с. 162-167
14	Кризове сімейне консультування при важкій хворобі чи втраті члена сім'ї (учасника бойових дій)	Кризове сімейне консультування при важкій хворобі чи втраті члена сім'ї (учасника бойових дій)	1. Опрацювати лекційний матеріал і підготуватися до контролю з теми «Кризове сімейне консультування при важкій хворобі чи втраті члена сім'ї (учасника бойових дій)». 2. З'ясувати характеристику психологічних проблем дистантних сімей та неповних сімей і особливості кризового сімейного консультування при вирішенні проблем дистантних та неповних сімей. Підготувати есе на тему «Втрата члена сім'ї (учасника бойових дій) як причина дисфункцій сім'ї та складних життєвих ситуацій».	6	[1] с. 256-263; [23] с. 2-26
15	Кризове сімейне консультування при вирішенні проблем, пов'язаних з реабілітацією та реадaptaцією членів сімей-учасників бойових дій	Кризове сімейне консультування при вирішенні проблем, пов'язаних з реабілітацією та реадaptaцією членів сімей-учасників бойових дій	1. Опрацювати лекційний матеріал і підготуватися до контролю з теми «Кризове сімейне консультування при вирішенні проблем, пов'язаних з реабілітацією та реадaptaцією членів сімей-учасників бойових дій». 2. З'ясувати проблеми, пов'язані з реабілітацією та реадaptaцією членів сімей-учасників бойових дій і особливості кризового сімейного консультування при вирішенні проблем, пов'язаних з реабілітацією та реадaptaцією членів сімей-учасників бойових дій. Підготувати есе на тему «Морально-психологічні ресурси	6	[12] с. 45-95; [15] с.442-455; [20] с. 403-413; [21] с. 109-111; [23] с. 18-87; [24] с. 162-260

			сім'ї учасника бойових дій як підгрунття для відновлення його психічного здоров'я».		
16	Кризове сімейне консультування при вирішенні проблем, пов'язаних з вихованням дітей підліткового та юнацького віку	Кризове сімейне консультування при вирішенні проблем, пов'язаних з вихованням дітей підліткового та юнацького віку	1. Опрацювати лекційний матеріал і підготуватися до контролю з теми «Кризове сімейне консультування при вирішенні проблем, пов'язаних з вихованням дітей підліткового та юнацького віку». 2. З'ясувати характеристику психологічних проблем, пов'язаних з вихованням сім'єю дітей підліткового та юнацького віку, а також особливості кризового сімейного консультування при вирішенні проблем, пов'язаних з вихованням дітей підліткового та юнацького вік. Підготувати есе на тему «Особливості самосвідомості підлітків, які необхідно враховувати при організації сімейного консультування батьків».	6	[1] с. 151-170; 235-355; [6] с. 85-92; [7] с. 37-39; [22] с. 183-187; [27] с. 63-73

Політика дисципліни

Організація освітнього процесу в Університеті відповідає вимогам положень про організаційне і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, освітній програмі та навчальному плану. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відвідувати лекції і практичні заняття згідно з розкладом, не запізнюватися на заняття, практичні завдання виконувати відповідно до графіка. Пропущене практичне заняття студент зобов'язаний опрацювати самостійно у повному обсязі і відвітати перед викладачем не пізніше, ніж за тиждень до чергової атестації. До практичних занять студент має підготуватися за відповідною темою і проявляти активність. Набутті особою знання з дисципліни або її окремих розділів у неформальній освіті зараховуються відповідно до Положення про порядок визнання та перерахування результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ <http://surl.li/codwt>.

Здобувач вищої освіти виконуючи самостійну роботу з дисципліни має дотримуватися політики доброчесності. У разі наявності плагіату в будь-яких видах навчальної роботи здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку і має повторно виконати завдання з відповідної теми (виду роботи), що передбачені робочою програмою (силабусом).

Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання академічних досягнень здобувача здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за інституційною чотирибальною шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих позитивно з урахуванням коефіцієнта вагомості. Вагові коефіцієнти визначаються відповідно до структури дисципліни і важливості окремих видів її робіт.

Оцінювання здобувачів денної форми навчання складається з таких елементів: усне опитування, тестовий контроль, індивідуально-творча робота (есе), семестровий контроль (іспит).

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання здобувачів денної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота				Індивідуально-творча робота (есе)				Семестровий контроль (іспит)	
Усне опитування		Тестовий контроль		Індивідуально-творча робота (есе)		Семестровий контроль (іспит)			
1	2	3	4	1	2		3	4	1
ВК	0,2				0,2			0,2	0,4

Примітка: ВК – ваговий коефіцієнт.

Пропущене заняття здобувач зобов'язаний відпрацювати у встановлений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичного навчання у семестрі.

Оцінювання здобувачів заочної форми навчання складається з таких елементів: контрольна робота, усне опитування і семестровий контроль (іспит).

**Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання
здобувачів заочної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами**

Самостійна робота		Аудиторна робота	Семестровий контроль	
Контрольна робота				
Зміст	Оформлення	Усне опитування	Іспит	
ВК:	0,15	0,15	0,2	0,5

Примітка: ВК – ваговий коефіцієнт.

**Критерії оцінювання за видами робіт
Усне опитування**

Опитування передбачає контроль і перевірку знань, умінь і навичок здобувачів.

Критерії оцінювання результатів усного опитування

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій оцінювання результатів усного опитування
Відмінно	Зміст питань розкрито повно і грамотно, вірно використано понятійний апарат; логічний виклад відповіді державною мовою; проявлено творчий підхід та самостійне мислення. При відповіді допущено дві-три несуттєві похибки.
Добре	Зміст питань розкрито повно. Показано повне засвоєння навчального матеріалу, володіння понятійним апаратом і фаховою термінологією; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання тощо. Відповідь будується на основі самостійного мислення. Допущено дві-три несуттєві помилки.
Задовільно	Зміст питань розкрито неповно. Виявлено знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією. Відповідь будується на рівні репродуктивного мислення, слабкі знання структури курсу, допускає неточності і суттєві помилки у відповіді.
Незадовільно	Зміст питань не розкрито. Виявлено розрізнені, безсистемні знання, допущені суттєві помилки у визначенні понять, перекручено їх зміст, виклад матеріалу хаотичний і невпевнений.

Тестовий контроль

Тестування відбувається у Модульному середовищі для навчання ХНУ чи на початку практичного заняття. На тестування відводиться до 15 хвилин. Правильні відповіді здобувач записує у талоні відповідей. Для кожної теми, що виноситься на тестовий контроль, розроблений окремий тестовий блок, що містить 10 завдань. Вірна відповідь за кожне завдання в один бал. Оцінювання здійснюється за чотирибальною шкалою. Відповідність набраних балів за тестове завдання оцінці, що виставляється здобувачу, наведена у таблиці:

Сума балів за тестові завдання	0–4	5–6	7–8	9–10
Оцінка за інституційною шкалою	2	3	4	5

При отриманні негативної оцінки тест слід перездати до терміну наступного контролю.

Індивідуально-творча робота (есе)

Оцінювання індивідуально-творчої роботи включає: особливості змісту есе (світогляд, думки, почуття, ідеї, цінності); особливості композиції (послідовність викладу, аргументованість, переконливість); особливість стилю та мови (наукова проблема, грамотність та індивідуальність авторського стилю); оформлення есе (постановка наукової проблеми, авторська позиція щодо проблеми (критикує, сперечається, переконує, іронізує, нівелює, мотивує)).

Критерії оцінювання індивідуально-творчої роботи (есе)

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій оцінювання індивідуально-творчої роботи (есе)
Відмінно	<i>Оформлення</i> – охайне та грамотне, представлені усі елементи есе. <i>Чітко представлено наукову проблему та авторську позицію</i> (критикує, сперечається, переконує, іронізує, нівелює, мотивує). Композиція характеризується послідовністю викладу, аргументованістю та переконливістю.
Добре	<i>Оформлення</i> – охайне та грамотне. Представлені не всі елементи есе. <i>Є наукова проблема.</i> Композиція характеризується послідовністю викладу, аргументованістю, проте <i>авторська позиція не чітка.</i>
Задовільно	<i>Оформлення</i> – наявні виправлення та помилки. <i>Наукову проблему представлено поверхово.</i> Композиція характеризується слабкою аргументованістю та <i>не чіткою авторською позицією.</i>
Незадовільно	<i>Оформлення</i> неохайне. <i>Наукова проблема, авторська позиція відсутня.</i>

Контрольна робота

Контрольна робота здобувачів заочної форми навчання включає теоретичне питання та практичне завдання. Зміст та вимоги до написання та оформлення контрольної роботи подані у методичних вказівках, розміщених у Модульному середовищі для навчання ХНУ.

Критерії оцінювання контрольної роботи здобувачів заочної форми навчання

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій оцінювання контрольної роботи здобувачів заочної форми навчання
Відмінно	Зміст питань розкрито повно і грамотно, правильно використано понятійний апарат; логічний виклад відповіді державною мовою; проявлено творчий підхід та самостійне мислення. Дотримані всі вимоги оформлення контрольної роботи. При написанні допущено дві-три несуттєві похибки.
Добре	Зміст питань розкрито повно. Показано володіння понятійним апаратом і фаховою термінологією; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі питань можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання тощо. Відповідь будується на основі самостійного мислення. Дотримані не всі вимоги оформлення контрольної роботи. Допущено дві-три несуттєві помилки.
Задовільно	Зміст питань розкрито неповно. Виявлено знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією. Відповідь будується на рівні репродуктивного мислення, слабкі знання структури курсу, допускає неточності і суттєві помилки у відповіді. Не дотримано вимог оформлення контрольної роботи.
Незадовільно	Зміст питань не розкрито. Виявлено розрізнені, безсистемні знання, допущені суттєві помилки у визначенні понять, перекручено їх зміст, виклад матеріалу хаотичний. Не дотримано вимог оформлення контрольної роботи.

Семестровий контроль (іспит)

Семестровий контроль (іспит) відбувається у письмовій формі. Після перевірки письмової роботи викладач може запитати здобувача про зміст тої чи іншої відповіді.

Екзаменаційний білет складається з таких елементів: два теоретичних питання, п'ять тестових завдань та одне завдання практичного характеру. Кожне завдання оцінюється за чотирибальною інституційною шкалою. Узагальнена оцінка за іспит виводиться як середньоарифметичне з усіх завдань та округлюється відповідно до інституційної шкали.

Оцінювання теоретичних завдань. При оцінюванні беруться до уваги наступні критерії: правильність, повнота, глибина та усвідомленість відповіді, а також послідовність викладення відповіді, вміння формулювати та викладати думки, аргументувати свою позицію.

Критерії оцінювання теоретичних завдань

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій
Відмінно	Здобувач глибоко і у повному обсязі, грамотно, логічно і обґрунтовано відповів на поставлені теоретичні питання, зміло використовуючи понятійний апарат. При відповіді допустив дві-три несуттєві похибки.
Добре	Зміст питань розкрито повно, показано володіння понятійним апаратом і фаховою термінологією; виклад відповіді грамотний, але твердження не завжди обґрунтовані, у змісті і формі питань є окремі неточності, нечіткі формулювання тощо. Здобувач у відповіді допустив дві-три несуттєві помилки.
Задовільно	Зміст питань розкрито неповно. Виявлено знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією. Відповідь будується на рівні репродуктивного мислення, слабкі знання структури курсу, допускає неточності і суттєві помилки у відповіді.
Незадовільно	Зміст питань не розкрито. Виявлено розрізнені, безсистемні знання, допущені суттєві помилки у визначенні понять, перекручено їх зміст, виклад матеріалу хаотичний.

Оцінювання тестового завдання. Тестове завдання передбачає репродуктивне відтворення знань шляхом відбору правильної відповіді із запропонованих. Завдання не передбачають виходу за межі чітко окресленого кола понять і допускають лише одну правильну відповідь. За кожен правильну відповідь нараховується один бал. Максимальна кількість балів за тестове завдання – 5.

Відповідність кількості балів за тестове завдання оцінці за інституційною шкалою

Сума балів за тестові завдання	0-2	3	4	5
Оцінка за інституційною шкалою	2	3	4	5

Оцінювання практичного завдання. Професійна спрямованість практичного завдання передбачає вміння творчо застосовувати набуті знання та навички передбачати, досліджувати і вирішувати комплексні сімейні проблеми.

Критерії оцінювання практичного завдання

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій
Відмінно	Здобувач повно і правильно, грамотно і логічно відповів на питання практичного завдання, використовуючи теоретичні знання, написав детальні і обґрунтовані висновки. У відповіді допустив дві-три несуттєві похибки.
Добре	Здобувач повно і правильно відповів на питання практичного завдання, використовуючи теоретичні знання, написав правильні, але недостатньо детальні і недостатньо обґрунтовані висновки. У відповіді допустив дві-три несуттєві помилки.
Задовільно	Здобувач неповно відповів на питання практичного завдання, у відповіді допустив неточності і суттєві помилки. Водночас набув навичок, необхідних для виконання практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання.
Незадовільно	Здобувач не відповів або відповів неправильно на питання практичного завдання, не зміг використати теоретичні знання при вирішенні практичних завдань.

Підсумкова оцінка за семестр згідно з інституційною шкалою і шкалою ЄКТС встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до Електронного журналу. При цьому за інституційною шкалою ставиться відповідна оцінка, а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом кількості балів відповідно до таблиці співвідношення.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна шкала балів	Інституційна оцінка	Інституційна оцінка, критерії оцінювання	
A	4,75 – 5,00	5	Зараховано	Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь і навичок.
B	4,25 – 4,74	4		Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками.
C	3,75 – 4,24	4		Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками.
D	3,25 – 3,74	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією.
E	3,00 – 3,24	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання.
FX	2,00 – 2,99	2	Не зараховано	Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни.
F	0,00 – 1,99	2		Незадовільно – необхідна серйозна робота і повторне вивчення дисципліни.

Питання для підсумкового контролю з дисципліни

1. Суть, мета і завдання кризового сімейного консультування.
2. Основні вимоги до роботи з подружньою парою.
3. Етичні принципи кризового сімейного консультанта.
4. Сутність та функції сім'ї.
5. Нормативні кризи як причини дисфункцій сім'ї.
6. Ненормативні кризи як причини дисфункцій сім'ї.
7. Проблемні сфери сімейних стосунків.
8. Особистісні дисгармонії членів сім'ї як причини сімейних розладів.
9. Криза середнього віку як причина сімейних розладів.
10. Психологічні особливості конструктивного подолання особистісних криз.
11. Кризове сімейне консультування при вирішенні проблем, пов'язаних з психологічними комплексами членів сім'ї.
12. Психологічні комплекси членів сім'ї як причини деструктивних моделей поведінки.
13. Ознаки психологічних комплексів у моделях поведінки членів сім'ї.
14. Особливості вирішення проблем, пов'язаних з психологічними комплексами членів сім'ї.

15. Кризове сімейне консультування при вирішенні проблем, пов'язаних з міжособистісною сумісністю шлюбних партнерів.
16. Особливості психологічної діагностики міжособистісної сумісності шлюбних партнерів.
17. Кризове сімейне консультування шлюбних партнерів з проблемами міжособистісної сумісності.
18. Емоційна байдужість чи співзалежність шлюбних партнерів як причина дисгармонійних сімейних стосунків.
19. Характеристика проблем, пов'язаних з емоційною байдужістю чи співзалежністю шлюбних партнерів.
20. Особливості психологічної діагностики ознак емоційної байдужості чи співзалежності шлюбних партнерів.
21. Кризове сімейне консультування шлюбних партнерів з проблемами емоційної байдужості чи співзалежності.
22. Негативні моделі поведінки шлюбних партнерів як причина дисгармонійних сімейних стосунків.
23. Характеристика проблем, пов'язаних з патологізуючими сімейними ролями.
24. Особливості психологічної діагностики патологізуючих сімейних ролей.
25. Кризове сімейне консультування при вирішенні проблем, пов'язаних з патологізуючими сімейними ролями.
26. Деструктивні конфлікти як причина дисгармонійних сімейних стосунків.
27. Характеристика проблем, пов'язаних з деструктивними конфліктами між членами родини.
28. Особливості психологічної діагностики деструктивних сімейних конфліктів.
29. Кризове сімейне консультування при вирішенні проблем, пов'язаних з деструктивними конфліктами між членами родини.
30. Ревнощі як причина дисгармонійних сімейних стосунків.
31. Характеристика проблем, пов'язаних з ревнощами.
32. Особливості психологічної діагностики моделей поведінки ревнивця та його жертви.
33. Кризове сімейне консультування ревнивця та його жертви.
34. Домашнє насильство як причина дисгармонійних сімейних стосунків.
35. Характеристика проблем, пов'язаних з домашнім насильством.
36. Особливості психологічної діагностики ознак домашнього насильства.
37. Кризове сімейне консультування при вирішенні проблем, пов'язаних з домашнім насильством.
38. Адюльтер як причина дисгармонійних сімейних стосунків.
39. Характеристика проблем, пов'язаних з адюльтером.
40. Особливості психологічної діагностики моделей поведінки шлюбних партнерів при адюльтері.
41. Кризове сімейне консультування при вирішенні проблем, пов'язаних з адюльтером.
42. Розлучення як причина дисгармонійних сімейних стосунків.
43. Стратегії поведінки шлюбних партнерів при розлученні.
44. Характеристика проблем, пов'язаних з розлученням.
45. Особливості психологічної діагностики моделей поведінки шлюбних партнерів при розлученні.
46. Кризове сімейне консультування при вирішенні проблем, пов'язаних з розлученням.
47. Кризове сімейне консультування членів сім'ї, які переживають кризу повторного шлюбу.
48. Характеристика психологічних проблем дистантних сімей.
49. Характеристика психологічних проблем неповних сімей.
50. Моделі поведінки членів дистантних сімей.
51. Моделі поведінки членів неповних сімей.
52. Кризове сімейне консультування при вирішенні проблем дистантних та неповних сімей.
53. Важка хвороба члена сім'ї (учасника бойових дій) як причина дисфункцій сім'ї та складних життєвих ситуацій.
54. Втрата члена сім'ї (учасника бойових дій) як причина дисфункцій сім'ї та складних життєвих ситуацій.
55. Стадії переживання членами сім'ї втрати близької людини.
56. Характеристика психологічних проблем, пов'язаних з важкою хворобою чи втратою члена сім'ї.
57. Кризове сімейне консультування при вирішенні проблем, пов'язаних з важкою хворобою чи втратою члена сім'ї (учасника бойових дій).
58. Учасник бойових дій як об'єкт психологічної травми.
59. Проблеми, пов'язані з реабілітацією та реадaptaцією членів сімей-учасників бойових дій.
60. Морально-психологічні ресурси сім'ї учасника бойових дій як підґрунтя для відновлення його психічного здоров'я.
61. Кризове сімейне консультування при вирішенні проблем, пов'язаних з реабілітацією та реадaptaцією членів сімей-учасників бойових дій.
62. Характеристика психологічних проблем, пов'язаних з вихованням сім'єю дітей підліткового та юнацького віку.
63. Проблемні моделі взаємин батьків і дітей.
64. Особливості самосвідомості підлітків, які необхідно враховувати при організації сімейного консультування батьків.
65. Кризове сімейне консультування при вирішенні проблем, пов'язаних з вихованням дітей підліткового віку.
66. Кризове сімейне консультування при вирішенні проблем, пов'язаних з вихованням дітей юнацького віку.

Рекомендована література

Основна:

1. Максимова Н. Ю. Сімейне консультування: навч. посіб. Київ: ДП «Вид. дім «Персонал», 2011. 304 с.
2. Потапчук Є. М. Кризи сімейного життя та як їх подолати: довідник сімейного психолога. Хмельницький: ХНУ, 2014. 35 с.
3. Потапчук Є. М. Психологічна діагностика шлюбного потенціалу та міжособистісної сумісності з партнером: довідник сімейного психолога. Хмельницький: «PolyLux design print», 2020. 36 с.
4. Потапчук Є. М., Карпова Д. Є. Психологічна діагностика сімейних ролей як моделей поведінки подружжя: довідник сімейного психолога. Хмельницький: «PolyLux design print», 2021. 52 с.
5. Потапчук Є. М. Психологія ревнивця: довідник сімейного психолога. Хмельницький: Поліграфіст, 2015. 40 с.
6. Столярчук О. А. Психологія сучасної сім'ї: навч. посіб. Кременчук: ПП Щербатих О. В., 2015. 136 с.

Додаткова:

7. Вольнова Л. М., Цьомик Х. Б. Консультативно-психологічна допомога батькам в оптимізації соціального виховання підлітків. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. Випуск 61. 2018. С. 37-39.
8. Дзюба Т. М., Коваленко О. Г. Психологія дорослості з основами геронтопсихології: навч. посіб. / за ред. В. Ф. Моргуна. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2013. 264 с.
10. Карпова Д. Є. Психологічні умови формування уявлень про сімейні ролі у студентської молоді: дис. ... д-ра філософії: 053. Хмельницький: ХНУ, 2020. 202 с.
11. Карпова Д. Є., Потапчук Є. М. Особливості розподілу сімейних ролей за основними функціями сім'ї. *Sciences of Europe*. Praha, Czech Republic, 2021. № 63 (63). Vol. 4. P. 48-51.
12. Ковбас Б., Костів В. Родинна педагогіка: у 3-х т. Т. 2. Основи родинного виховання. Івано-Франківськ, 2006. 288 с.
13. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи: навч. посіб. Том 3. Київ, 2018. 236 с.
15. Посвістак О. А. Теоретико-історичні основи психології сім'ї: монографія. Хмельницький: ХНУ, 2017. 402 с.
16. Потапчук Є. М., Василенко О. М. Основи психолого-педагогічних досліджень: навч. посіб. Хмельницький: ХНУ, 2017. 160 с.
17. Потапчук Є., Потапчук Н. Алгоритм дій психолога з проблемними сім'ями прикордонників. *Теорія та практика формування особистості як суб'єкта самотворення і самозбереження*: монографія. Хмельницький: ФОП Цюпак А.А., 2021. С. 442-455.
18. Потапчук Є. Особливості формування продуктивного мислення у майбутніх сімейних психологів. *Зб. наук. праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: психологічні науки*. Хмельницький: НАДПСУ, 2017. № 3(8). С. 170-181.
19. Потапчук Є. М., Потапчук Н. Д. Особливості психологічного консультування ревнивців. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія № 12. Психологічні науки: зб. наук. праць. Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. № 2 (47). С. 233-239.
20. Потапчук Є. М., Потапчук Н. Д. Поведінкові реакції подружжя в ситуаціях адюльтеру та особливості надання їм психологічної допомоги. *Зб. наук. праць. Серія: Педагогічні та психологічні науки*. Хмельницький: НАДПСУ, 2011. № 62. С. 205-208.
21. Потапчук Є. М., Потапчук Н. Д. Позашлюбні стосунки подружжя та причини їх виникнення. *Збірник наукових праць. Серія: Педагогічні та психологічні науки* / гол. ред. Потапчук Є. М. Хмельницький: НАДПСУ, 2011. № 61. С. 205-209.
22. Потапчук Є. М. Сім'я учасника бойових дій як суб'єкт відновлення його психічного здоров'я. *Актуальні дослідження в сучасній вітчизняній екстремальній та кризовій психології*: монографія / за заг. ред. В. П. Садкового, О. В. Тімченка; НУЦЗУ. Харків: ФОП Мезіна В. В., 2017. С. 403-413.
23. Потапчук Є. М., Потапчук Н. Д. Морально-психологічні ресурси сім'ї учасника бойових дій як підґрунтя відновлення його психічного здоров'я. *Військова психологія у вимірах війни і миру: проблеми, досвід, перспективи*: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції. Київ: КНУ імені Тараса Шевченка, 2021. С. 109-111.
24. Потапчук Є. М., Серга О. О. Реалізація сім'єю з підлітками функції виховання як психологічна проблема. *Науковий журнал «Габітус» Причорноморського науково-дослідного інституту економіки та інновацій*. 2021. Вип. 21. С. 183-187.
25. Павлич Н. В. Психологічний супровід військовослужбовців, спрямований на психологічну реабілітацію постресових психічних розладів: метод. посіб. Київ, 2020. 92 с.
26. Мушкевич М. І., Федоренко Р. П., Мельник А. П. Психологічна допомога учасникам АТО та їх сім'ям: кол. моногр. / за заг. ред. М. І. Мушкевич. Вид. 2-ге, перероб., доповн. Луцьк: Вежа-Друк, 2016. 356 с.
27. Федоренко Р. П. Психологія сім'ї: навч. посіб. Вид. 2-ге, змін. та доповн. Луцьк: Вежа-Друк, 2021. 480 с.
28. Федоренко Р. П. Психологічне консультування та психотерапія: зміст, прийоми, технології: навч. посіб. Вид. 2-ге, перероб., доповн. Луцьк: Вежа-Друк, 2020. 368 с.
29. Хомич Г. О., Ткач Р. М. Основи психологічного консультування: навч. посіб. Київ: МАУП, 2004. 152 с.
30. Голова Н. І. Соціально-педагогічна робота працівників соціальної сфери з дистантними сім'ями. *Вісник ЛДУ БЖД: збірник наукових праць*. 2016. № 13. С.162-167.